

Izpred državnega sodišča.

Negativen kompetenčni konflikt med sodnimi in upravnimi oblastvi.

C. kr. državno sodišče je po javni obravnavi dne 20. oktobra 1890 na predlog Josipa Š. in tovarišev, občanov na Dovjem in v Mojstrani (Kranjsko), da bi se odločil negativen kompetenčni konflikt med sodnimi in upravnimi oblastvi, zaslišavši zastopnike c. kr. ministerstva za notranje reči in odklonivši ugovor ministerstva, da državno sodišče ni pristojno, spoznalo za pravo: Odločiti tožbo občanov z Dovjega in Mojstrane po pooblaščenih za razdelitev gozda, Josipu Š. in tovariših zoper Andreja V. na Dovjem, vloženo pri c. kr. okrajnem sodišči v Kranjski gori dne 27. septembra 1882, št. 1843, in sicer, kolikor se v njej zahteva plačilo deleža, zadevajočega toženca pri stroških, določenih pri dogovoru o razdelitvi gozda, pristojna so sodišča.

Razlogi:

Po tem, kar je razvidno iz aktov poprejšnjih obravnav, snuje se ta kompetenčni konflikt iz naslednjih okolnostij, Prosilci so, kot pooblaščenici občanov na Dovjem in Mojstrani za razdelitev gozda, vložili pri c. kr. okrajnem sodišči v Kranjski gori tožbo, v kateri zahtevajo: »Toženec (Andrej V.) je dolžan *a*) pripoznati razdelitev III. in IV. gozdnega razreda, katero so zvršili pooblaščenici občanov na Dovjem in v Mojstrani (to je prosilci) in katero je dovolilo ter potrdilo politično oblastvo; in *b*) zaradi tega dolžan pripoznati zlog določen za zalog stroškov pri razdelitvi gozda, in sicer za celozemnika po 36 gld., za poluzemnika po 18 gld. in za tretjinozemnika, odnosno kočarja po 12 gld., in torej dolžan, da plača tangento, ki njega kot celozemnika zadene, v znesku 36 gld. s 6^o/_o zamudnimi obrestmi z dne 25. julija 1878 občanom v Dovjem in Mojstrani v roki njih pooblaščenca v 14 dneh pod eksekucijo.«

Na to tožbo se je postopanje zvršilo in obe nižji sodni instanci, namreč c. kr. okrajno sodišče v Kranjski gori z razsodbo z dne 25. junija 1885, št. 272, in višje deželno sodišče v Gradci z razsodbo z dne 24. marcija 1886, št. 3229, sta soglasno (razun čisto

nepomenljive točke glede dne, izza katerega bi bilo plačati 6% zamudne obresti od prisojenega zneska 36 gld.) ugodili tožbeni zahtevi. C. kr. najvišje sodišče pa je na izvenredno revizijsko pritožbo toženčevu razvezalo uradoma obe soglasni razsodbi nižjih sodišč s postopanjem za njiju vred kot ničevni ter je tožbo odbilo zaradi stvarne nepristojnosti sodišč.

Ker je na ta način najvišja instanca odklonila sodno kompetenco, obrnili so se občanci z Dovjega in Mojstrane do upravnih oblastev s prošnjo proti Andreju V., Martinu S. in Juriju K., 1.) da bi se pripoznala razdelitev gozda po smislu poravnave z dne 16. februarja 1872, zvršena po pooblaščenih Ivanu K., Josipu S. in Primožu K., da bi se 2.) poprej omenjeni obsodili v povračilo razdelitvenih stroškov v znesku 36 gld., oziroma 12 gld. in 12 gld. Upravna oblastva pa so (odločba c. kr. dež. komisije kranjske za odvezo in uredbo zemljiških bremen z dne 22. julija 1889, št. 103; odločba c. kr. minist. komisije za odvezo in uredbo zemljiških bremen z dne 2. junija 1890, št. 20387) tudi odklonila kompetenco.

Zastopnik vlade je pri ustni obravnavi pred državnim sodiščem trdil prejudicialni ugovor, da c. kr. državno sodišče ni kompetentno odločiti tega kompetenčnega konflikta, češ, da tu gre za kompetenčni konflikt med sodišči in oblastvi za odvezo in uredbo zemljiških bremen, ta oblastva pa da niso upravna oblastva. C. kr. državno sodišče pa ni moglo spoznati, da bi ta ugovor umesten bil, kajti to ne velja, da bi oblastva zaradi tega ne bila več upravna oblastva, ker je pri njihovih odločbah sodelovati tudi justičnim organom.

Odločujoč kompetenčni konflikt pa se je bilo državnemu sodišču ozirati zgolj le na točko, navedeno zgoraj sub lit. b), to zagadelj, ker odločba zadnje instance komisije za zemljiška bremena z dne 2. junija 1890, št. 20387 ni odklonila svoje kompetence za odločitev točke a). Zatorej je državno sodišče dotično zahtevo izreklo kot brezpredmetno, namreč kot tako, ki je uže konečno rešena po poprejšnjih odločbah organov za odvezo zemljiških bremen, in zato ni kompetenčnega konflikta o tej točki.

Odločujoč kompetenčni konflikt ad b pa je moralo državno sodišče spoznati, da so sodišča kompetentna. Predmet namreč, o katerem je storiti odločbo, je po svoji naravi privatno pravo, ki je prepirno med tožečimi občani in med posameznim občanom.

Odločevati privatno-pravne prepire je pa sploh naloga rednim sodiščem, ako za gotov slučaj ni kake izjeme ustanovil specialni zakon. Takega izjemnega določila pa tu ni, ker ni dan razlog, ki se trdi za odklonitev sodne kompetence, češ, da tu gré za razdelitev gozdnih zemljišč in odnosno za zvršitev dogovora, uže storjenega o takšni razdelitvi, in da je to odločevati po zakonu z dne 5. julija 1853, št. 130 drž. zak. in po ukazu z dne 31. oktobra 1857, št. 218 drž. zak. naloga zemljiško-odveznih organov, ne pa naloga sodišč. C. kr. državno sodišče namreč ni moglo spoznati, da bi bila ta utemeljitev prava, nego moralo je uvideti, da so povse veljavne trditve, katere je zoper ono utemeljitev navedla ministerijalna komisija za zemljiška bremena v svoji zgoraj navedeni odločbi z dne 2. junija 1890, št. 20387 za odklonitev kompetence zemljiško-obveznih organov; moralo je spoznati torej, da, ako je tu, po odklonjeni sodni kompetenci, zahtevala razdelitvena komisija v Dovji, naj odločijo zemljiško-odvezni organi navedeni dve prepirni točki, tega nikakor ne bi bila smela storiti pred temi organi, ker je individualna razdelitev zadevnih gozdov uže davno pravomočno dognana in je tudi nihče ne izpodbija, in zatorej ni, zaradi česar bi še nadalje uradno postopali, oziroma odločevali zemljiško-odvezni organi, in nadalje, ker je tudi glede plačila deleža pri razdelitvenih stroških, kateri odpade na vsakega udeleženca pri tej gozdni razdelitvi, vse uže rešeno po poprejšnjih občinskih sklepkih, dogovorih in poravnavaš med udeleženci, in zatorej tudi ni diferenc, ki se od tod pokažejo, nikakor soditi zemljiško-odveznim organom, nego jih je rešiti udeležencem med sabo po posebnem potu, in ta pot more biti le redni pravni pot, ker gré tukaj jedino le za privatno-pravne spore.



Književna poročila.

Mjesečnik pravičkoga društva u Zagrebu prinaša v 11. let. šte. razpravi: Nuždna obrana. Napisao dr. Jos. Šilović. — Voda u pravu. Piše dr. F. J. Spevec. (Nastavak).

Sammlung von Entscheidungen des k. k. obersten Gerichtshofes zu den Notariatsgesetzen Auf Veranlassung des öster. Notarenvereins herausgeg. von dr. P. Gesselbauer. Wien, 1890. Manz.